

THE ARTIST IN

/// UMĚLEC V (UMĚLECKÉ) SPOLEČNOSTI //////////////////////////////////////

THE (ART) SOCIETY

ORGANIZÁTOŘI:

Fakulta umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Galerie Emila Filly v Ústí nad Labem
Lidé výtvarnému umění – výtvarné umění lidem o.p.s. Ústí nad Labem
riesa efau. Kultur Forum Dresden
Motorenhalle. Projektzentrum für zeitgenössische Kunst Dresden
Kunsthalle Palazzo Liestal bei Basel

KURÁTORSKÝ TÝM:

Andrea Domesle, Frank Eckhardt, Michal Koleček

KONCEPT:

Tématem této mezinárodní skupinové výstavy je chování umělce ve společnosti, zejména v umělecké společnosti. Výstava je od počátku komponovaná společně třemi partnerskými institucemi a jejich řediteli jako kurátory.

Umělec je stále považován za zvláštní osobu, která dává impulzy pro kreativitu, osobu, od které lidé očekávají něco zvláštního. Všeobecně návštěvníci kladou umělcům (a jejich dílům) zásadní otázky a doufají, že ve své touze po vzdělání na ně dostanou odpovědi. Umělci jsou považováni za seismograf společnosti. Vzhledem k jejich jim připisované velké citovosti od nich lidé očekávají, že pojmenují otázky a problémy budoucnosti, že si uvědomují změny, ke kterým dochází. Současně je umělec tak jako každý jiný v běžném životě ve svém okolí konfrontován s novými normami. Jak umělci zvládají svůj každodenní, zejména umělecký, život? To chce zjistit tato výstava.

S ohledem na regionální kontext těchto tří partnerských institucí se putovní výstava zaměřuje na tato témata:

- Umělec a umělecký trh
- Vzdělání umělce a vývoj umělecké práce/inspirace
- Každodenní společenské aspekty

Zvláště je věnována pozornost spojení středoevropských a východoevropských umělců s umělci ze západní části světa. Výstava bere na vědomí jejich rozdílné zkušenosti z uplynulých let. Jejich výsledné chování v rámci celosvětového obchodu s uměním dnes a jejich předchozí očekávání a sny jsou výsledkem odlišného historického vývoje a hodnot. Umělci žijící v posttotalitních společnostech se za velmi krátkou dobu museli naučit například, jak dnes musí mezinárodní umělec nastavit svou kariéru. Tito umělci ve svých pracích vyprávějí své příběhy, někdy velmi humorné, někdy dost cynické. Některá díla je možné pochopit jako kritiku naší – nyní obvyklé – západní umělecké společnosti.

Západní umělci od devadesátých let analyzují svoji situaci v oboru umění se střízlivou hlavou ve šlépějích tzv. „institucionální kritiky“, což lze charakterizovat jako naprostý protiklad proti některým prvním trochu naivním krokům jejich východních kolegů před několika lety. Jsou si vědomi svých profesních strategií, znají nepsaná pravidla na trhu umění a institucí – často jsou od doby svých studií v těchto tématech dobře vyškoleni. Takže romantické přemýšlení o úloze umělce v dnešním světě je mezi mladou generací výjimkou. Někteří západní umělci pouze konstatují, jiní si dělají ze své situace legraci, jiní si s těmito pravidly pohrávají nebo je nahlodávají.

Výsledkem je to, že výstava reflektuje zvláštní historickou situaci, kterou je možné určit od poloviny devadesátých let minulého století do současnosti. Zkušenost příští generace umělců, těch, kteří dnes studují na univerzitách, se již na jejich profesní dráze nebude lišit podle toho, zda jsou z východu nebo ze západu, jejich rozdílné zkušenosti přestanou existovat.

Kurátoři považují osobu umělce za metaforu lidské bytosti. To, co zajímá umělce dnes, by se mohlo stát tím, co zajímá zítřejší návštěvníky.

PARTICIPUJÍCÍ UMĚLCI:

ERIC ANGLÈS, AZORRO, BANKLEER, NIN BRUDERMANN, COM & COM, RICHARD FAJNOR, SABINE GROSS, CHRISTIAN JANKOWSKI, KAI KALJO, ANNA KONIK, FRANTIŠEK KOWOLOWSKI, LUTZ & GUGGISBERG, ANETA MONA CHISA & LUCIA TKÁČOVÁ, BARBARA NAEGELIN, GUIDO NUSSBAUM, TANJA OSTOJIĆ, FIA-STINA SANDLUND, ANTJE SCHIFFERS, MLADEN STILINOVIĆ, JOHN WOOD & PAUL HARRISON, ERWIN WURM, SUS ZWICK & MUDA MATHIS & FÄNZI MADÖRIN

VYBRANÉ AUTORSKÉ POZICE:

ERIC ANGLÈS z New Yorku zviditelňuje hojnost současného umění prezentovaného v galeriích a s tím spojenou jeho mediální nepřehlédnutelnost. Autor seskupil tiskové zprávy z galerií v New Yorku a utvořil z nich knihu, poukazující na výstavy v lednu, únoru a březnu v roce 2007.

MLADEN STILINOVIĆ, který patří k nejvýznamnějším umělcům Chorvatska, upozorňuje ve svém díle Praise of Laziness (Chvále lenosti, 1993) na rozdílné pohledy a socializaci umění na východě a západě. Se západní komercializací srovnává východní chválu lenosti jako možnost pro umělecký volný prostor a kreativitu.

Odbytovým trhem a cílovým publikem se zabývá CHRISTIAN JANKOWSKI ve svém díle Umělecký trh TV, 2008. Autor přitom slučuje antagonistické oblasti, jakými jsou současné umění a kultura masmédií všedního dne. Reálné sledování televize se stává uměleckým dílem. V této práci Jankowski rozvinul zkušenosti získané v rámci svého příspěvku na Biennale v Benátkách v roce 1999. S pozváním na Art Cologne implantoval umělec do uměleckého trhu formát teleshopingu. Moderátor hledá pro díla Jeffa Koonse, Franze Westa a jiné prodejce v televizi a ztroskotává.

Pro tuto výstavu adaptovala ANNA KONIK svou vícedílnou video práci In the middle of the way (Uprostřed cesty), kterou rozšířila fotografiemi. Vidíme umělkyni, jak po dobu několika hodin sleduje bezdomovce: Thaddea ve Varšavě 2001, Hermanna v Berlíně 2002, Svetlanu v Moskvě 2005, anonymní osobu v Clevelandu 2005, Gerarda v Corku 2006, Hanse-Dietra ve Vídni 2006 a Jenny a Pele v Curychu 2007. Práce spojuje téma bezdomovectví s tématem cestování a obecným bytím na cestách. Zřejmé je to v pasáži o umělkyni samotné, která běží jako video. V té je umělkyně na cestě mezi Varšavou, Berlínem a jejím domovem.

ANTJE SCHIFFERS si nechala od konzultační firmy ukázat své reálné šance příjmů. Kdyby dala na její radu, nebyla by již zastoupena na výstavě, jako je tato – tedy mimo tržní prostředí a v nezávislých institucích.

Umělecká skupina AZORRO paroduje na svém videu The Best Gallery (Nejlepší galerie) naivní hledání galerií, které bylo typické pro východní umělce v neetablovaném posttotalitním institucionálním rámci. Vidíme členy skupiny, jak přijedou do Berlína na stanici Zoo a vydají se hledat nejvhodnější galerii pro prezentaci jejich vlastní práce.

ERWIN WURM, který je již několik let řazen mezi nejdůležitější umělce na celém světě, by chtěl vědět, jak se dělá kariéra. Ve své foto sérii Don't trust your curator (Nevěř svému kurátorovi) líbá rakouského kurátora Geralda Matta nebo čokoládou krmí uměleckého teoretika Haralda Kundeho (bývalého ředitele Ludwig Forum v Cáchách) či zviditelňuje ředitele Solomon R. Guggenheim muzea v New Yorku Thomase Krense.

Švédská umělkyně FIA-STINA SANDLUND v rámci feministické kritiky fungování uměleckých institucí upozorňuje na historii stockholmského klubu Konstnärsklubben (The Artist's Club), ve kterém se tak jako před 150 lety mohou stát členy pouze muži.

V instalaci LUTZE & GUGGISBERGA sedm malých hliněných postav tvrdě pracuje na stavbě výstavního podstavce. Nikdo ovšem neví, co na něm bude nakonec vystaveno.

Performance FRANTIŠKA KOWOLOWSKI zkoumá nomádkou strategii neukotvenosti v prostoru pomocí demonstrativního průběhu a cesty veřejným prostorem a zanechávání transparentů – textů v různých reálných a sociálních situacích. Jde o demonstraci bez demonstrantů či demonstrace. Tyto transparenty – texty mohou

dále žít svůj život. Někdo si je přivlastní, nebo přenesení na jiné místo. Takto jednoduše kontextualizují realitu a jsou ponechány svému osudu. Texty na transparentech odkazují k nedefinovaným filozofickým a abstraktním pojmům upotřebeným na „reálnou situaci“. Rozhodně mají blízko k Taoismu – viděno nomádem ze střední Evropy.

SABINE GROSS své dílo v devadesátých letech věnovala analýze provozního systému umění a dosáhla s ním výrazného mezinárodního úspěchu. Její Typy umělců jsou pseudo-kartotékou různých uměleckých profilů a charakterů.

Umění = peníze, tak to je nebo by mělo být, tvrdí GUIDO NUSSBAUM ve svých takzvaných obrazech cen z osmdesátých let. Cenu maleb přitom vyzdvihuje do pozice motivu uměleckého díla. Nyní visí jako cenové štítky v prostoru. Co má jakou cenu? Jakou cenu chceme zaplatit?

Pokud je ztotožnění umění a peněz pro švýcarského umělce jako je Guido Nussbaum výzva blízká realitě, je z východního pohledu zobrazena jinak. Slovák Richard Fajnor a Polka Anna Konik tematizují těžkou hospodářskou situaci. Oba nechávají umělce identifikovat se s osobami stojícími na okraji společnosti, jako jsou žebráci nebo bezdomovci. Dílo RICHARDA FAJNORA Poor performance (Chudá performance) je předváděno od roku 1998 v různých zemích, přičemž bylo někdy pochopeno jako provokace, protože žebrání je zpravidla zakázáno. Umělci jde na jedné straně o demografické srovnání, které lze vytvořit pomocí příjmů získaných v procesu žebrání, na druhé straně se snaží o zobrazení ještě většího cynismu v umění. Neboť on neprosí o podporu pro své živobytí, ale pro svou výstavu.

Sbírku soudů o osobě umělce prezentuje BARBARA NAEGELIN ve svém videu Sladká společnost a procvičuje ji jako Osobní experiment č. 4. Autorka našla působivou obrazovou metaforu: názory nenechají na konci filmu aktrérce žádný prostor pro jednání a vtisknou ji do formy rostoucího černého trámu cenzury.

.....

DOPROVODNÝ PROGRAM VÝSTAVY THE ARTIST IN THE (ART) SOCIETY V ÚSTÍ NAD LABEM:

6. října 2010, 15 hodin, Fakulta umění a designu, přednášková
místnost číslo 537 –
prezentace projektu Network a informační web
výstavních institucí působících v Euroregionu Elbe / Labe

13. října 2010, 15 hodin, Fakulta umění a designu,
přednášková místnost číslo 537 –
Swiss Day, přednáška Heinricha Lübera, Zürcher
Hochschule der Künste

13. října 2010, 18 hodin, Galerie Emila Filly –
Swiss Day, performance Heinricha Lübera, Zürich

.....

VÝSTAVA THE ARTIST IN THE (ART) SOCIETY JE POŘÁDÁNA ZA PODPORY TĚCHTO INSTITUCÍ A FONDŮ:

Fond malých projektů Ziel 3 / Cíl 3 v Euroregionu Elbe / Labe
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Ministerstvo kultury České republiky
Město Ústí nad Labem
Pro Helvetia
The Embassy of Switzerland in Prague

